

de vanligste og alvorligste psykiske lidelsene – depresjon, angstlidelse, bipolar lidelse, schizofreni, alkohol- og rusmiddel-misbruk samt spiseforstyrrelser. I det første kapitlet blir generelle aspekter ved psyko-farmakologisk behandling av gravide drøftet. De to påfølgende omhandler forekomst, klinisk forløp og behandling av depresjon under graviditet og barseltid. Nåværende kunnskap om bruk av antidepressive midler under graviditet blir presentert i en oversiktlig tabell. Det inngår også en tabell som sammenfatter resultater fra studier der man har undersøkt overgang av psykofarmaka via brystmelken. Et flertall av forfatterne befinner seg helt i forskningsfronten når det gjelder psykofarmakologisk behandling av gravide. Men dette er et forskningsfelt der det stadig kommer nye resultater til, dermed er det også stor sannsynlighet for endringer av dagens anbefalinger.

Et kapittel vies ulike angstlidelser. Forfatterne gir en inngående presentasjon av kognitiv atferdsterapi, som de mener egner seg godt for kvinner i perinatalperioden. Siste kapittel omhandler barn av psykisk syke foreldre.

Selv om dette er en meget solid bok, har den noen svakheter. Det er 18 bidragsytere, men ingen av dem kommer fra land utenfor USA og Canada. Et spørsmål blir da om fagfeltet perinatal psykiatri kan dekkes bredt nok med et så selektert forfatterpanel, spesielt med tanke på samfunnsmessige og kulturelle aspekter. Boken har også en farmakologisk slagside – ulike aspekter ved psykofarmakologisk behandling er veldig godt dekket, mens f.eks. gjennomgangen av epidemiologiske data og diagnostisering er mindre grundig. Dette avspeiler nok at et flertall av forfatterne er farmakologer. Noen av dem synes å ta begrepene «post partum-depresjon» og «post partum-psykose» for gitt, selv om disse begrepene er omdiskutert (1, 2) og det fortsatt ikke er godt nok grunnlag for å si at disse lidelsene har andre årsaksfaktorer eller skiller seg kvalitativt ut i denne livsfasen sammenliknet med andre livsfaser.

Alt i alt er det lite å utsette på denne presentasjonen. Med hjelp av informasjonen den gir, blir det nå lettere å gi behandling ut fra forskningsbasert kunnskap. Omfanget og engelsken begrenser nok leserkretsen i Norge, men den bør kunne være nyttig som oppslagsbok. Mesteparten av studier som omhandler bruk av psykofarmaka hos gravide og ammende er publisert i løpet av de senere årene, så boken fyller et tomrom. Den anbefales derfor på det varmeste til alle som behandler gravide kvinner med psykiske lidelser.

Malin Eberhard-Gran
Divisjon for psykisk helse
Nasjonalt folkehelseinstitutt

Litteratur

1. Brockington I. Postpartum psychiatric disorders. *Lancet* 2004; 363: 303–10.
2. Riecher-Rössler A, Steiner M, red. Perinatal stress, mood and anxiety disorders: from bench to bedside. Basel: Karger, 2005.

Mesterverk om svangerskapspsykoser

Ian Brockington

Eileithya's mischief

The organic psychoses of pregnancy, parturition and the puerperium. 329 s, ill, tab. Bredenburg: Ery Press, 2006. Pris GBP 100
ISBN 0-9540633-2-5

Ian Brockington, professor emeritus fra University of Birmingham, var i en årrekke leder for en av de få klinikker i Europa der man er spesialisert på psykiske lidelser i forbindelse med svangerskap og fødsel. En rekke viktige artikler om dette emnet er kommet fra hans hånd. I denne omfattende monografien tar han for seg organiske psykoser ved svangerskap, fødsel og barsel – Eileithyas «ugagn». Eileithya var grekernes jordmorgudinne, og som andre guddommer hadde hun sine luner. Hun hadde forstyrret fødselsveene for Zevs' elskerinne Alkmene, men ble lur av Alkmenes tjenestepike Galanthis, slik at Herkules ble født. Eileithya ble da så sint at hun gjorde Galanthis om til røyskatt.

Boken er en gullgrube for den som vil studere kvinners psykotiske lidelser i denne viktige perioden av livet. De lidelser som gis omtale i egne kapitler er chorea gravidarum, Wernicke-Korsakoffs syndrom, eklamptiske psykoser, infeksjonsdelir, cerebrale vaskulære lidelser, andre psykoser forbundet med fødsel og tilfeldig utløste psykoser.

Det er ikke bare lidelsene som omtales. Omfattende historikk gjennomgås, ofte går forfatteren helt tilbake til gresk-romersk litteratur, og litteraturen er omhyggelige ajourført. Grundige kasuistikker belyser hvert emne, kasuistikker hentet fra fortid og nåtid, mange av dem rørende og medrivende. 18 forskjellige organiske psykoser er dekket. Det dreier seg om sykdomsformer som etter hvert er blitt sjeldne i vår del av verden, men som fortsatt er sentrale i utviklingsland, noe som antydes i ratene for mødredød (maternal mortality rate). Mens denne er godt over 1 000 per 100 000 fødsler i land som Etiopia, Tanzania og Nigeria, er den 10–20 i USA, Japan og vesteuropeiske land. Det er fortrinnsvis i utviklingsland man ser de lidelser som omtales. Et langt liv i klinisk arbeid, omfattende litteraturstudier og to års systematisk skrivearbeid har gjort denne bok mulig. Dens like finnes ikke. Det eneste denne anmelder savner, er en kort omtale av at også mannen kan utvikle psykiske lidelser, inkludert psykoser, i forbindelse med sin

kvinnens svangerskap og fødsel. Disse psykosene er som regel ikke av organisk natur.

Ian Brockington har skapt et mesterverk som vil bli et viktig kildekrift for alle som arbeider med psykiske lidelser ved svangerskap, fødsel og barsel. Til alt overmål har han selv også deltatt i den tekniske utforming – som har gitt et vakkert resultat. Boken kan anbefales alle som er interessert i medisinsk historie. Av særlig interesse vil den være for leger som arbeider i utviklingsland.

Nils Retterstøl
Oslo

Akutt hiv – kun for immunologer og forskere

Heiko Jessen, Hans Jaeger

Primary HIV infection

Pathology, diagnosis, management. 90 s, tab, ill. New York: Thieme, 2005. Pris EUR 40
ISBN 3-13-133541-6

Dette er en samling av innlegg holdt på første European PHI Symposium (EPHIS), avholdt i Berlin sannsynligvis våren 2005, ettersom forordet er datert juli 2005. Boken er delt i tre seksjoner: *Pathology*, *New approaches* og *Clinical epidemiology and management*. Den første delen omhandler immunologi, og det er innlegg fra folk i fremtredende miljøer i Boston og Lausanne. I den andre delen er det kapitler om terapeutisk vaksinasjon, immunterapi og strukturerte behandlingsavbrudd. Bidragsyterne kommer fra forskningsmiljøer i Sydney, Pavia, Washington og Boston. Den siste delen inneholder et kapittel om resistens hos nysmittede, noen tyske kliniske erfaringer og en klinisk oversikt laget av den ene redaktøren, Jessen.

På omslagets bakside heter det at dette er den første medisinske lærebok om primær hivinfeksjon. Jeg synes knapt en samling innlegg på en i hovedsak immunologisk konferanse kan betegnes som lærebok. Men noe å lære er det i enhver bok. Det gode her er at det er de som kan mest om dette som skriver om det.

Det er de to første delene som har noe å gi leseren. Rask oppstart av hivterapi etterfulgt av terapeutisk vaksinasjon og/eller strukturerte behandlingsavbrudd har vært forsøkt for å få bedre egenkontroll over infeksjonen og drøye tiden frem til terapikrevende immunsvikt. Så langt har vel ingen intervensjon ved nysmitte vist seg å gi noen gevinst av betydning.